

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [hr](#)

horvātu

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Swipe to change

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Horvātija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Izpildes likuma (*Ovršni zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis), Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 un 73/17; turpmāk "OZ") trešajā iedaļā "Nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem" (*Osiguranje*) ir paredzēti šādi pasākumi:

nodrošināšana, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu — 28. sadaļa;

nodrošināšana tiesā vai pie notāra ar aizturējuma tiesībām, pamatojoties uz pušu vienošanos, — 29. sadaļa;

nodrošināšana tiesā un pie notāra ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu — 30. sadaļa;

nodrošināšana ar pagaidu izpildi — 31. sadaļa;

nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem — 32. sadaļa;

pagaidu noregulējuma pasākumi — 33. sadaļa.

Saskaņā ar OZ kā piesardzības pasākumus var noteikt tikai pasākumus, kas ir definēti kā tādi minētajā likumā vai citā likumā. Piesardzības pasākumi nav atļauti attiecībā uz priekšmetiem un tiesībām, uz kuriem saskaņā ar OZ nedrīkst attiecināt izpildi, ja vien minētais likums nenosaka citādi.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Kā (ilgtermiņa) pasākumu prasījumu piespiedu nodrošināšanas nozīmē OZ ļauj piemērot nodrošināšanu, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo un kustamo īpašumu (piemēram, naudas prasījumiem, ienākumiem — algu, pensiju u. c., bankas kontu, vērtspapīriem un akcijām), un nodrošināšanu ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu. Nodrošināšana ar aizturējuma tiesību noteikšanu var notikt brīvprātīgi vai piespiedu kārtā, savukārt nodrošināšana ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu var notikt tikai brīvprātīgi vai nu tiesas, vai notāra vadītā procesā.

Citi pasākumi, ko reglamentē OZ, ir nodrošināšana ar pagaidu izpildi, nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem un pagaidu noregulējuma pasākumi. Minētos pasākumus var noteikt tikai tiesa piespiedu kārtā pēc kādas puses pieprasījuma vai *ex officio*.

Municipālās tiesas ir kompetentas dot rīkojumus par nodrošināšanu un īstenot to, ja vien tas ar tiesību aktiem nav uzdots kādai citai tiesai, savukārt komercietības ir kompetentas dot rīkojumus par nodrošināšanu un īstenot to gadījumos, kad tās ir kompetentas dot rīkojumus par izpildi.

Jurisdikcija dot rīkojumus par nodrošināšanu un īstenot to *ex officio* ir tiesai, kurai ir jurisdikcija lemt par nodrošinātā kreditora priekšlikumu, ja vien likums nenosaka citādi.

Jurisdikcija lemt par priekšlikumiem nodrošināt naudas prasījumus, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu, ir tiesai, kas uztur zemesgrāmatu, kurā jāveic ieraksts, pamatojoties uz izpildu dokumentu, kas nosaka naudas prasījumu. Šā pasākuma noteikšanas mērķis ir nodrošināt naudas prasījumu, ar ieraksta veikšanu nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu. Aizturējuma tiesību ieraksta veikšanas sekas ir tādas, ka izpildi attiecībā uz konkrēto nekustamo īpašumu var īstenot arī pret trešām personām, kuras vēlās iegādāties attiecīgo nekustamo īpašumu.

Tiesa var dot rīkojumu par naudas prasījuma nodrošināšanu, nosakot aizturējuma tiesības, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos, ja to kopīgi pieprasa nodrošinātais kreditors un nodrošinātais parādnieks attiecībā uz konkrētiem priekšmetiem, lai nodrošinātu naudas prasījumu. Teritoriālo jurisdikciju spriest par priekšlikumiem nodrošināt nodrošinātā kreditora naudas prasījumus par nodrošinātā parādnieka priekšmetiem un tiesībām, kā arī jurisdikciju nodrošināšanas īstenošanai nosaka, attiecīgi piemērojot OZ noteikumus par tiesas teritoriālo jurisdikciju izpildes procesos, lai izpildītu naudas prasījumus par atsevišķu veidu izpildes priekšmetiem. Tiesas protokolos reģistrē pušu vienošanos par prasījuma esību un tā termiņu, kā arī pušu vienošanos par to, ka prasījums ir nodrošināms, nosakot aizturējuma tiesības. Parakstītajam vienošanās dokumentam ir tāds pats spēks kā tiesas izlīgumam.

Naudas prasījuma nodrošināšana pie notāra ar aizturējuma tiesību noteikšanu, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos, ir iespējama, ja tam piekrit kreditors un parādnieks, to noformējot kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu, kurā ir ietverts arī parādnieka paziņojums par piekrišanu tam, ka attiecībā uz dažiem viņa priekšmetiem var tikt noteiktas aizturējuma tiesības.

Nodrošināšana tiesā ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu ir iespējama, pamatojoties uz pušu savstarpēju vienošanos par to, ka vienošanās starp tām par īpašumtiesību nodošanu (dažu nodrošinātā parādnieka priekšmetu īpašumtiesības nododot nodrošinātajam kreditoram, lai nodrošinātu nodrošinātā kreditora īpašu naudas prasījumu) vai dažu nodrošinātā parādnieka tiesību nodošanu (nodrošinātajam kreditoram tiem pašiem mērķiem) tiek ierakstīta tiesas sēdes protokolā. Var nodrošināt arī nākotnes prasījumus. Vienošanās dokumentam ir tādas pašas sekas kā tiesas izlīgumam.

Tiesu, kurai ir teritoriālā jurisdikcija spriest par priekšlikumiem nodrošināt naudas prasījumus ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu, nosaka, attiecīgi piemērojot OZ noteikumus par tiesas teritoriālo jurisdikciju izpildes procesos, lai izpildītu naudas prasījumus par atsevišķu veidu izpildes priekšmetiem.

Nodrošināšana pie notāra ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu, t. i., akciju, daļu vai līdzdalības procentu nodošanu, ir iespējama, pamatojoties uz kreditora un parādnieka savstarpēju vienošanos, ko noformē kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu. Notāra pilnvaras veikt individuālas nodrošināšanas darbības nosaka saskaņā ar noteikumiem par notāru juridisko adresi un darbības teritoriju.

Teritoriālā jurisdikcija spriest par pagaidu izpildes priekšlikumiem un īstenot šādu izpildi ir tiesai, kurai būtu bijusi jurisdikcija attiecībā uz izpildi, pamatojoties uz izpildu dokumentu. Rīkojumus par nodrošināšanu ar pagaidu izpildi dod tiesa, un tā arī īsteno šādu nodrošināšanu. Pamatojoties uz spriedumu, kas pieņemts civilprocesā, tiesa dod rīkojumu par pagaidu izpildi, lai nodrošinātu prasījumu, kas nav naudas prasījums un ko nevar nodrošināt ar pagaidu ierakstu publiskajā reģistrā, ja izpildes kreditors pierāda, ka tad, ja izpildi atliek līdz brīdim, kad spriedums stājas likumīgā spēkā, pastāv risks, ka izpilde būs neiespējama vai kļūs daudz sarežģītāka, un ja izpildes kreditors iesniedz nodrošinājumu par zaudējumiem, kas varētu rasties izpildes parādniekam šādas izpildes dēļ.

Teritoriālā jurisdikcija spriest par priekšlikumiem veikt nodrošināšanu ar pagaidu pasākumiem un īstenot šādus pasākumus ir tiesai, kurai būtu bijusi jurisdikcija attiecībā uz izpildi, pamatojoties uz izpildu dokumentu, uz kura pamata dots rīkojums par nodrošināšanu. Kritērijs, lai noteiktu, vai var dot

rīkojumus par pagaidu pasākumiem, ir tas, vai nodrošinātais kreditors pierāda, ka pastāv risks, ka bez šādiem pasākumiem prasījuma izpilde būtu neiespējama vai ievērojami sarežģītāka. Konkrētos gadījumos tiesa var noteikt, ka pagaidu pasākums ir piemērojams tikai ar nosacījumu, ka tiek iesniegts nodrošinājums par zaudējumiem, kuri nodrošinātajam parādniekam varētu rasties rīkojuma rezultātā. Pamatotā nolēmumā, kurā dod rīkojumu par pagaidu pasākumu, jābūt norādītai nodrošinātā prasījuma vērtībai, ieskaitot procentus un izdevumus, pasākumam, ko izmanto prasījuma nodrošināšanai, un termiņam, uz kādu tiek dots rīkojums (ne ilgākam par 15 dienām no brīža, kad ir izpildīti izpildes nosacījumi).

Pirms tiesvedības vai jebkāda cita tiesas procesa uzsākšanas par prasījumu, kas tiek nodrošināts, teritoriālā jurisdikcija spriest par priekšlikumiem veikt nodrošināšanu ar pagaidu noregulējuma pasākumiem ir tiesai, kurai citos gadījumos būtu bijusi jurisdikcija spriest par izpildes priekšlikumiem. Teritoriālā jurisdikcija īstenot pagaidu noregulējuma pasākumus ir tiesai, kurai citos gadījumos būtu bijusi jurisdikcija īstenot izpildi. Pēc procesa uzsākšanas jurisdikcija spriest par priekšlikumiem veikt nodrošināšanu ar pagaidu noregulējuma pasākumiem ir tiesai, kurā process uzsākts. Ja to pamato konkrētā gadījuma apstākļi, priekšlikumu var iesniegt arī tiesai, kurai ir teritoriālā jurisdikcija īstenot izpildi. Tiesai, kurai būtu bijusi jurisdikcija spriest par izpildes pieteikumu, pamatojoties uz izpildu dokumentu, kas izstrādāts administratīvā procesā, ir arī jurisdikcija spriest par priekšlikumiem dot rīkojumus par pagaidu noregulējuma pasākumiem pēc šāda procesa izbeigšanas. Rīkojumus par pagaidu noregulējuma pasākumiem tiesa dod, pamatojoties uz pieteikumu, kas iesniegts pirms tiesas vai administratīvā procesa uzsākšanas vai tā laikā un pēc šo procesu izbeigšanas, līdz tiek īstenota izpilde. Nolēmumiem, ar kuriem dod rīkojumus par pagaidu noregulējuma pasākumiem, ir tāds pats spēks kā izpildrakstiem. Pagaidu noregulējuma pasākumu veidi ir atkarīgi no tā, vai ar pagaidu noregulējuma pasākumu tiek nodrošināts naudas prasījums vai prasījums, kas nav naudas prasījums. Atkarībā no lietas apstākļiem tiesa vajadzības gadījumā var dot rīkojumu par vairākiem pagaidu noregulējuma pasākumiem.

Apgrūtinājumus, tiesības un aizliegumus attiecībā uz kustamu īpašumu, akcijām, daļām vai līdzdalības procentiem, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, t. i., notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu, ieraksta reģistrā, kurā reģistrē kreditoru prasījumus, kam piemēro nodrošināšanu tiesā un pie notāra (Aizturējuma tiesību reģistrs) (*Upisnik založnih prava*), un kuru glabā Finanšu aģentūrā; minētais reģistrs ir unikāla ierakstīto apgrūtinājumu, tiesību vai aizliegumu datubāze, savukārt nekustamā īpašuma aizturējuma tiesību vai īpašumtiesību izmaiņu ierakstīšanu reģistrē, veicot ierakstus zemesgrāmatās.

2.2 Galvenie noteikumi.

Dodot rīkojumu par nodrošināšanu, piespiedu kārtā nosakot aizturējuma tiesības uz nekustamo īpašumu, tiesa pieņem nolēmumu par priekšlikumu nodrošināt naudas prasījumu, pamatojoties uz izpildu dokumentu, uz kura pamata dots rīkojums par naudas prasījumu. Nav īpašu prasību attiecībā uz rīkojuma došanu par nodrošināšanu, un tiesa, pamatojoties uz priekšlikumu, dod rīkojumu par nodrošināšanu, un, pamatojoties uz zemesgrāmatā ierakstītu nekustamo īpašumu, ieraksta nodrošinātā kreditora aizturējuma tiesības, kā arī norāda prasījuma izpildāmību. Ja nodrošinātais parādnieks nav ierakstīts zemesgrāmatā kā nekustamā īpašuma īpašnieks, nodrošinātais kreditors kopā ar priekšlikumu iesniedz dokumentu, kas ir piemērots nodrošinātā parādnieka īpašumtiesību ierakstīšanai.

Nodrošinātais kreditors un nodrošinātais parādnieks, lai iesniegtu nodrošinājumu par nodrošinātā kreditora naudas prasījumu, iegūstot aizturējuma tiesības uz konkrētiem nodrošinājuma priekšmetiem, pēc abpusējas vienošanās var prasīt, lai tiesa nodrošinātā kreditora labā dod rīkojumu un īsteno aizturējuma tiesību reģistrāciju uz nodrošinātā parādnieka nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu, naudas prasījumu un citiem nodrošinātā parādnieka priekšmetiem un tiesībām, vai arī puses var panākt šādu vienošanos, to noformējot kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu, kurā iekļauts parādnieka paziņojums par piekrišanu tam, ka attiecībā uz dažiem viņa priekšmetiem var tikt noteiktas aizturējuma tiesības.

Parakstītajam tiesas ierakstam, t. i., notariālajam dokumentam vai privātajam dokumentam ar legalizētu tā saturu, ir arī tāds pats spēks kā tiesas izlīgumam pret personu, kura devusi piekrišanu tam, ka var tikt radītas tās priekšmetu vai tiesību aizturējuma tiesības, un, pamatojoties uz šiem dokumentiem, lai panāktu nodrošinātā prasījuma izpildi, var tieši ierosināt izpildi pret personu attiecībā uz priekšmetu, par kuru iegūtas aizturējuma tiesības, lai nodrošinātu prasījumu.

Puses var kopīgi prasīt, lai tiesa nosaka tiesas sēdi un tiesas sēdes protokolā ieraksta to vienošanos par dažu nodrošinātā parādnieka priekšmetu īpašumtiesību nodošanu nodrošinātajam kreditoram nolūkā nodrošināt nodrošinātā kreditora īpašo naudas prasījumu, vai lai tiesa šajā nolūkā nodod dažas no nodrošinātā parādnieka tiesībām nodrošinātajam kreditoram. Var nodrošināt arī nākotnes prasījumus. Šādu vienošanos var parakstīt kā notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu. Šādā vienošanās dokumentā vajadzētu iekļaut noteikumu par periodu līdz nodrošinātā prasījuma beigu termiņam un par to, kā šis termiņš tiks noteikts. Nodrošinātais parādnieks var arī būt persona, pret kuru nodrošinātajam kreditoram nav prasījuma, kas tiek nodrošināts, t. i., trešā persona, kura piekrīt šāda veida prasījuma nodrošināšanai. Šādu vienošanos var attiecināt arī uz tādu prasījumu nodrošināšanu, kas nav naudas prasījumi, tomēr šādā gadījumā vienošanās dokumentā jābūt norādītai prasījuma finansiālajai vērtībai. Prasījumam vajadzētu būt pārbaudītam vai pārbaudāmam. Vienošanos var papildināt ar nodrošinātā parādnieka paziņojumu par piekrišanu, kas ļauj nodrošinātajam kreditoram atbilstoši tiesas sēdes protokolam tieši pieprasīt izpildi pret parādnieku nodrošinājuma priekšmeta nodošanai pēc tam, kad ir beidzies nodrošinātā prasījuma termiņš. Protokols, kura ierakstīts šāds paziņojums, ir uzskatāms par izpildu dokumentu. Ja notiek zemesgrāmatā ierakstītu nekustamā īpašuma tiesību nodošana pēc vienošanās, attiecīgajā vienošanās dokumentā vajadzētu ietvert nodrošinātā parādnieka paziņojumu par piekrišanu tam, ka nodošanu var tieši ierakstīt zemesgrāmatā, pamatojoties uz vienošanos, un ka līdz ar ierakstu zemesgrāmatā tiesības uz nekustamo īpašumu tiek nodotas nodrošinātajam kreditoram, ar norādi, ka nodošana veikta nolūkā nodrošināt nodrošinātā kreditora īpašu prasījumu. Ja vien nav noteikts citādi, nodrošinātajam parādniekam ir atļauts turpināt izmantot priekšmetu, kura īpašumtiesības nodotas nodrošinātajam kreditoram, t. i., īstenot nodrošinātajam kreditoram nodotās tiesības, savukārt nodrošinātais kreditors ir tiesīgs pārdot tam nodoto īpašumu vai tiesības, kad ir beidzies viņa prasījuma termiņš, vai apgrūtināt nekustamo īpašumu ar ķīlu.

Rīkojumu par nodrošināšanu ar pagaidu pasākumiem var dot, lai nodrošinātu naudas prasījumus, kuru pamatā ir tiesas vai administratīvas struktūras lēmums, kam vēl nav juridiska spēka, pamatojoties uz tiesā vai administratīvajā struktūrā panāktu izlīgumu, ja tajā noteiktā prasījuma termiņš vēl nav beidzies, vai uz notariālu lēmumu vai notariālu dokumentu, ja tajā noteiktā prasījuma termiņš vēl nav beidzies. Pamatojoties uz minētajiem dokumentiem, tiesa dod rīkojumu par pagaidu pasākumu, ja nodrošinātais kreditors pierāda, ka ir iespējams risks, ka bez nodrošinājuma prasījuma izpilde būtu neiespējama vai ievērojami sarežģītāka. Risku uzskata par iespējamu, ja rīkojums par pagaidu pasākumu ir ierosināts, pamatojoties uz maksājuma rīkojumu vai izpildrakstu, kura pamatā ir publisks akts, kurš izdots atbilstoši publiskam dokumentam vai notāra legalizētam dokumentam, pārvedu vekselim vai čekam, un pret kuru savlaicīgi iesniegts iebildums; kriminālprocesā pasludinātu spriedumu par īpašumtiesību prasību, kuru iespējams pārskatīt tiesā; lēmumu, kas ir izpildāms ārvalstīs; spriedumu, kas pieņemts, pamatojoties uz uzņemšanu, un kas ir pārsūdzēts; izlīgumu, kas apstrīdēts, kā to paredz tiesību akti; notariālu lēmumu vai dokumentu, ja tajā paredzētā prasījuma termiņš vēl nav beidzies, un kas ir pārsūdzēts, kā to paredz tiesību akti. Tiesa noraida priekšlikumu veikt nodrošināšanu ar pagaidu pasākumu, t. i., atsaukt konkrētu pagaidu pasākumu un apturēt procesu, ja nodrošinātais parādnieks pierāda, ka ir iespējams, ka riska nav vai ka tas ir beidzies.

Nodrošināšanu ar pagaidu noregulējuma pasākumu var ierosināt pirms tiesas vai administratīvā procesa uzsākšanas vai tā laikā un pēc šo procesu izbeigšanas, līdz tiek īstenota izpilde. Priekšlikumā dot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu nodrošinātajam kreditoram ir jāizklāsta prasība, kurā viņam precīzi jānorāda prasījums, ko viņš vēlas nodrošināt, jānosaka viņa prasītā pasākuma veids un termiņš un — vajadzības gadījumā — nodrošināšanas līdzeklis, kuru izmanto pagaidu noregulējuma pasākuma piespiedu izpildei, kā arī nodrošinājuma priekšmets. Priekšlikumā jābūt norādītiem faktiem, ar

kuriem ir pamatota prasība dot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu, un ietvertiem pierādījumiem, lai apstiprinātu minētos apgalvojumus. Nodrošinātajam kreditoram ir pienākums pievienot šādus pierādījumus priekšlikumam, ja tas ir iespējams. Rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu var dot, lai nodrošinātu nosacītus prasījumus, kuru termiņš nav beidzies, bet tas nav atļauts, ja nav izpildīti nosacījumi rīkojuma došanai par pagaidu pasākumu, ar kuru var sasniegt tādu pašu nodrošināšanas ietekmi. Rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu naudas prasījuma nodrošināšanai var dot, ja nodrošinātais kreditors pierāda, ka ir iespējama prasījuma pastāvēšana un ka pastāv risks, ka bez šāda pasākuma nodrošinātais parādnieks liegtu vai ievērojami sarežģītu prasījuma izpildi, atsavinot savu īpašumu, to slēpjot vai citādi atbrīvojoties no tā. Nodrošinātajam kreditoram nav jāpierāda risks, ja viņš pierāda, ka ir iespējams, ka ierosinātais pasākums radītu nodrošinātajam parādniekam tikai nenozīmīgus zaudējumus, un risku uzskata par pierādītu, ja prasījums ir jāizpilda ārvalstīs. Lai nodrošinātu prasījumu, kas nav naudas prasījums, rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu var dot, ja nodrošinātais kreditors pierāda, ka ir iespējama viņa prasījuma pastāvēšana un ka pastāv risks, ka bez šāda pasākuma nodrošinātais parādnieks liegtu vai ievērojami sarežģītu prasījuma izpildi, jo īpaši mainot pašreizējo situāciju, vai ja viņš pierāda, ka pasākums, iespējams, ir vajadzīgs, lai novērstu vardarbību vai nelabojama kaitējuma rašanos. Turklāt nodrošinātajam kreditoram nav jāpierāda risks, ja viņš pierāda, ka ir iespējams, ka ierosinātais pasākums radītu nodrošinātajam parādniekam tikai nenozīmīgus zaudējumus, un risku uzskata par pierādītu, ja prasījums ir jāizpilda ārvalstīs. Tiesa var dot rīkojumu par pagaidu noregulējuma pasākumu pēc kreditora priekšlikuma, pat ja viņš nav pierādījis prasījuma pastāvēšanas un riska iespējamību, ar nosacījumu, ka viņš iepriekš tiesas noteiktā termiņā ir iesniedzis nodrošinājumu par zaudējumiem, ko nodrošinātajam parādniekam varētu radīt rīkojums par pagaidu noregulējuma pasākumu un pasākuma īstenošana. Ja nodrošinātais kreditors nesamaksā nodrošinājumu noteiktajā termiņā, tiesa noraida nodrošināšanas priekšlikumu. Ņemot vērā lietas apstākļus, tiesa vajadzības gadījumā var dot rīkojumu par vairākiem pagaidu noregulējuma pasākumiem; ja konkrētajā lietā ir iespējams dot rīkojumu par vairākiem pagaidu noregulējuma pasākumiem, tiesa dod rīkojumu par to pagaidu noregulējuma pasākumu, kas ir vispiemērotākais nodrošinājuma mērķa sasniegšanai (ja visi šādi pasākumi ir vienlīdz piemēroti, tiesa dod rīkojumu par to pasākumu, kas ir vismazāk apgrūtināošs nodrošinātajam parādniekam).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Nodrošinājuma pasākumus un pagaidu noregulējuma pasākumus var attiecināt uz jebkuru nodrošinātajam parādniekam piederošu mantu vai tiesībām, piemēram, nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu, naudas prasījumiem, pensijām, invaliditātes pabalstiem, naudas noguldījumiem bankas kontos vai krājkontos un citām īpašumtiesībām, ciktāl tās saskaņā ar tiesību aktiem nav izslēgtas no izpildes vai ja nav juridiska ierobežojuma attiecībā uz izpildes piemērošanu šādiem priekšmetiem (piemēram, priekšmetiem, kas nav aprītē, lauksaimniecības zemes gabaliem un lauksaimnieku saimniecības ēkām, ciktāl tās vajadzīgas tuvāko ģimenes locekļu iztikai un citu tādu personu iztikai, kuras ir jāatbalsta saskaņā ar likumu, utt.).

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Nekustamā īpašuma nodrošināšanu, nosakot aizturējuma tiesības (brīvprātīgi vai piespiedu kārtā, tiesā vai pie notāra), veic, ierakstot aizturējuma tiesības zemesgrāmatā, kurā ierakstīts nekustamais īpašums.

Ja tiesā vai pie notāra veic nodrošināšanu, kas saistīta ar priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu, nodrošinātais kreditors kļūst par priekšmeta vai tiesību īpašnieku, kad tiek izdarīts ieraksts tiesību aktos noteiktajās publiskajās grāmatās vai reģistros. Lai iesniegtu nodrošinājumu par nodrošinātā kreditora naudas prasījumu, iegūstot aizturējuma tiesības uz konkrētiem nodrošinājuma priekšmetiem, nodrošinātais kreditors un nodrošinātais parādnieks pēc abpusējas vienošanās var prasīt, lai tiesa nodrošinātā kreditora labā dod rīkojumu īstenot un īsteno šādas darbības:

- 1) reģistrē aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka nekustamo īpašumu;
- 2) nodod zemesgrāmatu tiesai pušu savstarpēju vienošanos par aizturējuma tiesību noteikšanu uz zemesgrāmatās neierakstīto nekustamo īpašumu;
- 3) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka kustamo īpašumu;
- 4) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka naudas prasījumu;
- 5) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka ienākumu daļu, pamatojoties uz darba līgumu vai pakalpojumu;
- 6) ieraksta aizturējuma tiesības uz pensijas, invaliditātes pabalsta vai zaudētu ienākumu kompensācijas daļu;
- 7) ieraksta aizturējuma tiesības uz nodrošinātā parādnieka prasījumu pret bankas kontu vai krājgrāmatiņu;
- 8) ieraksta aizturējuma tiesības uz prasījumu nodot vai piegādāt kustamo īpašumu vai nodot nekustamo īpašumu;
- 9) ieraksta aizturējuma tiesības uz citām īpašumtiesībām vai lietu tiesībām;
- 10) ieraksta aizturējuma tiesības uz akciju apliecībām un citiem vērtspapīriem un to nodošanu glabāšanai;
- 11) ieraksta aizturējuma tiesības uz akcijām, par kurām nav izdots akciju apliecības, un daļām un līdzdalības procentiem uzņēmumos;
- 12) ieraksta vērtspapīrus, ko glabā depozitārsabiedrībā (*Depozitno društvo*).

Nodrošināšana ar pagaidu izpildi — lai iesniegtu nodrošinājumu par nefinansiālu izpildi, ko nevar nodrošināt ar nosacītu reģistrāciju publiskā grāmatā, tiesa, pamatojoties uz spriedumu, kas pieņemts civiltiesvedībā, var dot rīkojumu par pagaidu izpildi.

Nodrošināšana ar pagaidu pasākumiem — tiesa var dot rīkojumu par šādiem pagaidu pasākumiem:

- 1) aizturējuma tiesību reģistrācija uz nodrošinātā parādnieka nekustamo īpašumu vai tiesībām, kas ierakstītas attiecībā uz nekustamo īpašumu;
 - 2) pušu savstarpējas vienošanās par aizturējuma tiesību noteikšanu uz zemesgrāmatās neierakstīto nekustamo īpašumu nodošana zemesgrāmatu tiesai;
 - 3) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka kustamo īpašumu ierakstīšana;
 - 4) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka naudas prasījumu ierakstīšana;
 - 5) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka ienākumu daļu ierakstīšana, pamatojoties uz darba līgumu vai pakalpojumu;
 - 6) aizturējuma tiesību uz pensijas, invaliditātes pabalsta vai zaudētu ienākumu kompensācijas daļu ierakstīšana;
 - 7) aizturējuma tiesību uz nodrošinātā parādnieka prasījumu pret bankas kontu vai krājgrāmatiņu ierakstīšana;
 - 8) aizturējuma tiesību uz prasījumu nodot vai piegādāt kustamo īpašumu vai nodot nekustamo īpašumu ierakstīšana;
 - 9) aizturējuma tiesību uz citām īpašumtiesībām vai lietu tiesībām ierakstīšana;
 - 10) aizturējuma tiesību uz akciju apliecībām un citiem vērtspapīriem un to nodošanas glabāšanai ierakstīšana;
 - 11) aizturējuma tiesību uz akcijām, par kurām nav izdots akciju apliecības, un daļām un līdzdalības procentiem uzņēmumos ierakstīšana;
 - 12) ieraksta vērtspapīrus, ko glabā depozitārsabiedrībā (*Depozitno društvo*);
 - 13) bankas aizliegums izmaksāt no nodrošinātā parādnieka vai trešās personas konta tādu summu, par kuru izdots rīkojums piemērot pagaidu pasākumu.
- Nodrošinātais kreditors var iegūt aizturējuma tiesības uz nodrošinājuma priekšmetu, pamatojoties uz pagaidu pasākumu. Ja ir dots rīkojums par maksājuma aizliegumu par nodrošinātā parādnieka naudas summu, kas tiek turēta bankā, attiecīgo summu nevar pārskaitīt no konta uz aizlieguma darbības laiku, izņemot lai samaksātu nodrošināto prasījumu.

Pagaidu noregulējuma pasākumi

- Lai nodrošinātu naudas prasījumu, var dot rīkojumu veikt jebkādu pasākumu, ar kuru var sasniegt šo mērķi, proti:

- 1) aizliegt nodrošinātajam parādniekam atsavināt vai apgrūtināt kustamo īpašumu, konfiscēt šos priekšmetus un nodot tos nodrošinātajam kreditoram vai trešai personai glabāšanai;

- 2) konfiscēt un nodot skaidru naudu, vērtspapīrus un tamlīdzīgus instrumentus glabāšanā tiesai vai notāram;
 - 3) aizliegt nodrošinātajam parādniekam atsavināt vai apgrūtināt nekustamo īpašumu vai lietu tiesības, kas reģistrētas uz nekustamo īpašumu uz viņa vārda, paziņojumu par šādu aizliegumu ierakstot zemesgrāmatā;
 - 4) aizliegt nodrošinātā parādnieka parādniekam brīvprātīgi izpildīt viņa saistības pret nodrošināto parādnieku un aizliegt nodrošinātajam parādniekam pieņemt šādu saistību izpildi, t. i., viņa prasījumu izpildi;
 - 5) dot bankai rīkojumu atteikt maksājuma veikšanu no nodrošinātā parādnieka konta nodrošinātajam parādniekam vai trešai personai pēc parādnieka pieprasījuma par summu, attiecībā uz kuru dots rīkojums par pagaidu noregulējuma pasākumu.
- Lai nodrošinātu prasījumu, kas nav naudas prasījums, var dot rīkojumu veikt jebkādu pasākumu, ar kuru var sasniegt šādas nodrošināšanas mērķi, proti:
- 1) aizliegt tā kustamā īpašuma atsavināšanu un apgrūtināšanu, pret kuru vērstas prasījums, kā arī tā konfiskāciju un nodošanu nodrošinātajam kreditoram vai trešai personai glabāšanai;
 - 2) aizliegt atsavināt un apgrūtināt akcijas, daļas vai līdzdalības procentus, pret kuriem vērstas prasījums, paziņojumu par aizliegumu ierakstot akciju reģistrā un — vajadzības gadījumā — tiesas sēdes protokolā; aizliegt izmantot vai īstenot tiesības, pamatojoties uz šādām akcijām vai kapitāla akcijām, nodot akcijas, daļas vai līdzdalības procentus trešai personai pārvaldībai, izveidot pagaidu valdi uzņēmumā;
 - 3) aizliegt atsavināt un apgrūtināt citas tiesības, pret kurām vērstas prasījums, un nodot šādu tiesību pārvaldību trešai personai;
 - 4) aizliegt atsavināt un apgrūtināt nekustamo īpašumu, pret kuru vērstas prasījums, vai lietu tiesības, kas reģistrētas uz nekustamo īpašumu, pret kuru vērstas prasījums, paziņojumu par aizliegumu ierakstot zemesgrāmatā; konfiscēt nekustamo īpašumu un nodot to nodrošinātajam kreditoram vai trešai personai glabāšanai;
 - 5) aizliegt nodrošinātā parādnieka parādniekam nodot nodrošinātajam parādniekam priekšmetu, nodot tiesības vai izpildīt jebkādu citu nefinansiālu saistību, pret kuru vērstas prasījums;
 - 6) aizliegt nodrošinātajam parādniekam veikt jebkuras darbības, kas var radīt zaudējumus nodrošinātajam kreditoram, un aizliegt jebkādas to priekšmetu pārveidojumus, pret kuriem vērstas prasījums;
 - 7) dot nodrošinātajam parādniekam rīkojumu veikt konkrētas darbības, kas vajadzīgas, lai saglabātu kustamo vai nekustamo īpašumu vai priekšmetu pašreizējo stāvokli;
 - 8) atļaut nodrošinātajam kreditoram līdz lietas iztiesāšanai paturēt nodrošinātā parādnieka priekšmetus, kuri glabājas pie viņa un uz kuriem attiecas prasījums;
 - 9) atļaut nodrošinātajam kreditoram veikt konkrētas darbības vai iegūt konkrētus priekšmetus individuāli vai uz pilnvaras pamata, jo īpaši lai atjaunotu iepriekšēju situāciju;
 - 10) īslaicīgi atjaunot darbinieku darbā; samaksāt kompensāciju darba strīda laikā, ja tas ir vajadzīgs darbinieka iztikai un to personu iztikai, kuras darbiniekam saskaņā ar tiesību aktiem ir pienākums atbalstīt.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Nodrošināšana tiesā un pie notāra ar aizturējuma tiesībām vai priekšmetu īpašumtiesību nodošanu un tiesību nodošanu parasti ir spēkā līdz procedūras galīgai noslēgšanai.

Nolēmumā, kurā dod rīkojumu par pagaidu pasākumu, jābūt norādītai nodrošinātā prasījuma vērtībai, ieskaitot procentus un izdevumus, pasākumam, ko izmanto prasījuma nodrošināšanai, un termiņam, uz kādu tiek dots rīkojums. Termiņš, uz kādu tiek dots rīkojums par pagaidu pasākumu, nevar būt ilgāks par 15 dienām no brīža, kad ir izpildīti izpildes nosacījumi. Ja šis termiņš beidzas, pirms lēmums, uz kura pamata dots rīkojums par pagaidu pasākumu, kļūst izpildāms, tiesa pēc nodrošinātā kreditora priekšlikuma, kas iesniegts tiesai, pirms beidzies termiņš, uz kādu dots rīkojums par pagaidu pasākumu, pagarina šo termiņu ar nosacījumu, ka nav mainījušies nosacījumi, atbilstoši kuriem dots rīkojums par pasākumu.

Nolēmumā, ar kuru tiek dots rīkojums par pagaidu noregulējuma pasākumu, nosaka arī pasākuma termiņu, un, ja rīkojums par pasākumu dots pirms prasības iesniegšanas vai kāda cita procesa uzsākšanas, nolēmumā nosaka arī termiņu, kurā nodrošinātajam kreditoram jāceļ prasība, t. i., jāiesniedz priekšlikums uzsākt citu procesu, lai pamatotu pasākumu. Pēc nodrošinātā kreditora priekšlikuma tiesa pagarina pagaidu noregulējuma pasākuma termiņu, ja vien nav mainījušies nosacījumi, atbilstoši kuriem dots rīkojums par pasākumu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Var iesniegt apelāciju pret pirmajā instancē pieņemtu nolēmumu astoņu dienu laikā no pirmās instances nolēmuma izsniegšanas, ja vien OZ nav paredzēts citādi. Parasti apelācija neatliek nolēmuma izpildāmību. Apelācijas lietu izspriež apelācijas tiesa.

Apelāciju pret nolēmumu, kas pieņemts par priekšlikumu izdot pagaidu noregulējuma pasākumu, nenosūta pretējai pusei atbildes sniegšanai, un apelācijas tiesa pieņem nolēmumu par apelāciju 30 dienu laikā no tās saņemšanas.

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret notariālu dokumentu vai privātu dokumentu ar legalizētu tā saturu nav pieejami, tomēr parādnieks var iesniegt iebildumus pret nodrošinājumu pie notāra īpašā tiesvedībā, kurā viņš apstrīd vienošanās. Trešās personas var iesniegt iebildumus pret nodrošināšanu pie notāra tiesas procesā saskaņā ar noteikumiem, ko piemēro attiecībā uz iebildumiem pret nodrošināšanu tiesā.

Pārskatīšana tiesā ir atļauta nodrošināšanas procesā tikai tad, ja otrajā instancē pasludinātais spriedums ir atkarīgs no būtiska vai procesuāla jautājuma risinājuma, kas ir svarīgs, lai nodrošinātu tiesību aktu vienveidīgu piemērošanu un visu pušu vienlīdzību to piemērošanā saskaņā ar tiesvedības noteikumiem. Lietas pārskatīšana nav atļauta, un iepriekšēja statusa atjaunošana ir atļauta tikai, pamatojoties uz apelācijas vai iebildumu iesniegšanas termiņa nokavējumu.

Lapa atjaunināta: 06/02/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešu kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.